

Társművészek – Művésztársak

Füzesné Hudák Julianna

Társművészek – Művésztársak című, Mata János és Kner Imre közös munkáit bemutató kiállítás Budapest és Gyula után Gyomaendrődre érkezett. Október 16-án a Határ Győző Városi Könyvtárban nyílt meg a kiállítás, ahol a megnyitó közönsége sok érdekeséget tudhatott meg a Mata–Kner kapcsolatáról és a kiállítás megvalósításáról dr. Erdész Ádám, a MNL Békés Megyei Levéltárának igazgatója és Kéri Pálné, Kner Imre unokája előadásából.

Kner Imre és Mata János kapcsolatának kezdete 1943-ra datálódik, a MNL Békés Megyei Levéltárában őrzött levelek (101 levelet váltottak 9 hónap alatt) képet adnak kettőjük szakmai diskurzusairól, az Európa-szerte ismert tipográfus és a fametszeteket készítő debreceni levéltáros idővel barátsággá váló kapcsolatáról. A levélrészletek igen szemléletesen mutatják be szakmai elkötelezettségüket, hitvallásukat, művészi elképzeléseiket. Mata kézírásos, rajzos levelei mellett egy archaizáló verset is küldött Kner Imrének:

*Békés Vármegyének vagyon sík határa,
Sebes-Gőz-Vasuttal juthatsz ott Gyomára.
Hol is, ha edáig hozott az vaspálya,
Typographiát látsz, melly világ tsudája,
Mellynek léte óta már nem olyan árva
Tótfalusi Miklós setét síri álma,
Mert itt vagyon immár és nem lett hiába'
Magyar Officina Elzeviriana.*

Első közös munkájuk 1943 novemberében jelent meg. Nagykállói Fényes István *Debrecen városának ... az 1664-ik esztendőben esett minden dolgairól való verses krónika* című kiadványát Gyomán nyomtatták, a krónikához bevezetést és 12 fametszetet készített Mata János. Csokonai *Békaegérhartz-a* volt a következő munka. 1944-ben Mata megírta a könyv bevezetőjét, elkészítette az első fametszetet, már próbanyomat is készült Gyomán, de a történelem közbeszólt, s a könyvet nem fejezheték be. Kner Imrét 1944 áprilisában elhurcolták, nem tért haza. Mata Jánost 1944 októberében holtan találták a nyírmihálydi temetőben, halálának körülményei tisztázatlanok.

Kner Imre és Mata János halála után sem szakadt meg a családok kapcsolata. Mata özvegye

és fia kapcsolatban maradtak, leveleket váltottak Kner Mihállyal, majd Kner Zsuzsával, később a családjával. Az ifjabb Mata János orvosnak készült, ám az élet másfelé terelte, grafikus, tévé- és filmrendező lett. Könyvillusztrációi mellett több mint negyven filmet készített élete során. 1957-ben – apja barátainak kérésére – ő fejezte be édesapja munkáját, s ekkor jelent meg a Békagegérharc című könyv. Évtizedekkel később dokumentumfilmet készült forgatni édesapja és Kner Imre kapcsolatáról, majd csökkenő ereje láttán, élete utolsó heteiben ő vetette fel, hogy kiállításon mutassák be közös munkálkodásukat. Ám 2017-ben bekövetkezett halála megakadályozta ebben.

A kiállítás azonban megvalósult Kéri Pálné áldozatos munkájának köszönhetően. Dr. Erdész Ádám közreműködésével dokumentumokat válogattak saját magángyűjteményéből és a MNL Békés Megyei Levéltárának anyagából. A kiállításához felhasználták az ifj. Mata János Erdész Ádám rendelkezésére bocsátott digitális másola-

it is. A kiállított dokumentumok tablókön való megjelenítése, a kiállítás Knerhez és Matához kapcsolódó helyszíneken történő bemutatása is Kéri Pálné érdeme. A kiállítás könyvművészeti, kulturtörténeti jelentőségén túl a generációkon átívelő kapcsolatot, folytonosságot is szemlélteti.

In memoriam Megyik András

Ismét elment egy jeles nyomdász kollégánk, Megyik András.

Több mint három évtizeden át dolgozott elhivatottan az egykori Kner Nyomdában. Pályáját még az ólombetűs nyomdavidő korában, a békéscsabai Békés Nyomda szedőtermében kezdte 1961-ben, majd a katonaéveinek letöltése után anyaggyártóként folytatta munkáját. A szorgos évek után osztályvezető-helyettesi beosztásba került a már békéscsabai Kner Nyomda nevet viselő üzemben. A nyomda nagyberuházása után 1971-től kereskedelmi osztályvezető lett, a modern nyomdaüzemben az anyaggyártó és kereskedelmi munka fontossága egyre nagyobb jelentőségű vált. A munkatársaival való közös munka eredményeként tökéletes kapcsolatot épített ki a nagyszámú megrendelői körrel. Jó viszonyt ápolt és tartott az üzemrészek veze-

tőivel, dolgozóival, ahol tisztelték korrektségét, szerénységét és segítőkészségét.

A nyomdász hagyományokat a Kner–Tevan Alapítvány kuratóriumi tagjaként értékes javaslataival segítette. Ezzel 2000-ben kiérdemelte az alapítvány díszes bronzveretes emléklakettjét.

1993-ban a könyvgyártás Gyulára költözésekor került a Dürer Nyomdába, ahol 2005-ben történő nyugdíjba vonulásáig először mint kereskedelmi igazgató, majd a nyomda ügyvezető igazgatójaként dolgozott. Nyugdíjas éveiben tanácsaival még tovább segítette a helyi nyomdák munkáját. Munkásságát 2006-ban Magyar Köztársasági Aranykereszt érdemrenddel ismerték el.

Megyik András 78 évet élt. Egykori kneresdűrer kollégái és a nyomdászok közössége megőrzi emlékét.